

**टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे**  
**ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)**

परीक्षा : जानेवारी - २०२३

सत्र - १

विषय : ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्राची मूलतत्त्वे (BL-31-121)

दिनांक : १७/०१/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. डॉ. रंगनाथन यांचा जन्म .... साली झाला.  
अ) ८ ऑक्टोबर १८९२  
ब) ९ ऑक्टोबर १८९२  
क) ८ ऑगस्ट १९८२  
ड) ९ ऑगस्ट १९८२
२. ... रोजी मद्रास ग्रंथपाल म्हणून डॉ. रंगनाथन यांची नेमणूक झाली.  
अ) ४ जानेवारी १९२४  
ब) ५ ऑगस्ट १९२४  
क) ४ जानेवारी १९२५  
ड) ५ ऑगस्ट १९३०
३. मद्रास विद्यापीठाने डॉ. रंगनाथन याना ग्रंथालय कार्य शिकण्यासाठी ... येथे पाठविले.  
अ) जपान  
ब) पॅरिस  
क) लंडन  
ड) अमेरिका
४. डॉ. रंगनाथन यांनी ग्रंथालयाची ... सूत्रे दिली आहेत.  
अ) ५  
ब) ३  
क) ४  
ड) या पैकी नाही
५. ... भारतीय ग्रंथालय सांध्याचे अध्यक्ष होते.  
अ) स्ट्रेस  
ब) डब्लू अश्वार्थ  
क) बी एस केशवान  
ड) डॉ. रंगनाथन
६. भारतीय ग्रंथालय संघाची स्थापना ... येथे झाली.  
अ) मुंबई  
ब) दहली  
क) कलकत्ता  
ड) मद्रास
७. द्विबिंदू वर्गीकरण पद्धती ... साली प्रसिद्ध झाली.  
अ) १९२३  
ब) १९३३  
क) १९३४  
ड) १८९३
८. डॉ. रंगनाथन यांचा मृत्यू ..... येथे झाला.  
अ) कलकत्ता  
ब) केरळ  
क) मद्रास  
ड) बंगलोर
९. .... यांच्या ग्रंथालयशास्त्रावरील आणि ग्रंथालय चळवळीवरील मौलिक कार्यामुळेच त्यांना 'ग्रंथालयशास्त्राचे जनक' असे म्हटले जाते.  
अ) मेल्क्वील ड्यूर्ये  
ब) बी एस केशवान  
क) जे एच हाट  
ड) डॉ. रंगनाथन
१०. .... हा ग्रंथालयशास्त्राचा पहिला सिद्धांत आहे.  
अ) प्रत्येक ग्रंथालयाचा त्याचा वाचक मिळाला पाहिजे.  
ब) ग्रंथ हे उपयोगासाठी आहेत  
क) प्रत्येक वाचकाला त्याचा ग्रंथ मिळाला पाहिजे.  
ड) ग्रंथालय वर्धिष्णू आहे.

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. ग्रंथालय चळवळ बदल सविस्तर माहिती लिहा
  २. ग्रंथालय म्हणजे काय
  ३. राष्ट्रीय ग्रंथालय म्हणजे काय. कोणतेही दोन प्रकार विशद करा
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. ग्रंथालय सहकार बदल सविस्तर माहिती लिहा
  २. ग्रंथालयातील पाच सूत्रांपैकी कोणत्याही ३ सूत्रांची सविस्तर माहिती लिहा
  ३. महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय अधिनियम १९६७ बदल सविस्तर माहिती लिहा
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. फिरते ग्रंथालय
  २. राष्ट्रीय कृषी
  ३. ग्रंथालय विस्तारित कार्यक्रम

### English Translation

#### Philosophy of Library Information Science (BL-31-121)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. Dr. S R Ranganathan was born on --
 

a) 8th August 1892	b) 9th August 1892
c) 8th August 1982	d) 9th August 1982
  2. Dr. Ranganathan was appointed as librarian in Madras University on
 

a) 4th January 1924	b) 5th August 1924
c) 4th January 1925	d) 5th August 1930
  3. To learn about library services Madras University sent Dr. Ranganathan to
 

a) Japan	b) Paris
c) London	d) America
  4. Dr. Ranganathan has given - laws of library science
 

a) 5	b) 3
c) 4	d) none of the above
  5. Who was the Chairman of Indian Library Association
 

a) Strautus	b) W. Ashworth
c) B S Kesavan	d) Dr. S R Ranganathan
  6. Indian library association was established in
 

a) Mumbai	b) Delhi
c) Calcutta	d) Madras
  7. Colon Classification system was established in
 

a) 1923	b) 1933
c) 1934	d) 1893
  8. Dr. Ranganathan died in
 

a) Calcutta	b) Kerala
c) Madras	d) Banglore
  9. Due to incredible work done in the field of library science and library movement -- is known as the father of library science
 

a) Melvil Dewey	b) B S Kesavan
c) J H Hart	d) Dr. S R Ranganathan
  10. Which is the first law of library science
 

a) Every book its reader	b) Books are for use
c) Every reader his book	d) Library is a growing organism

- Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)**
1. Write in detail about library movement
  2. Define library
  3. Explain the concept of national library with any 2 examples
- Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)**
1. Write in detail about library cooperation
  2. Explain any three laws of library science
  3. Write in detail about Maharashtra state public library Act 1967
- Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)**
1. Mobile library
  2. National Agricultural library
  3. Library extension services
-